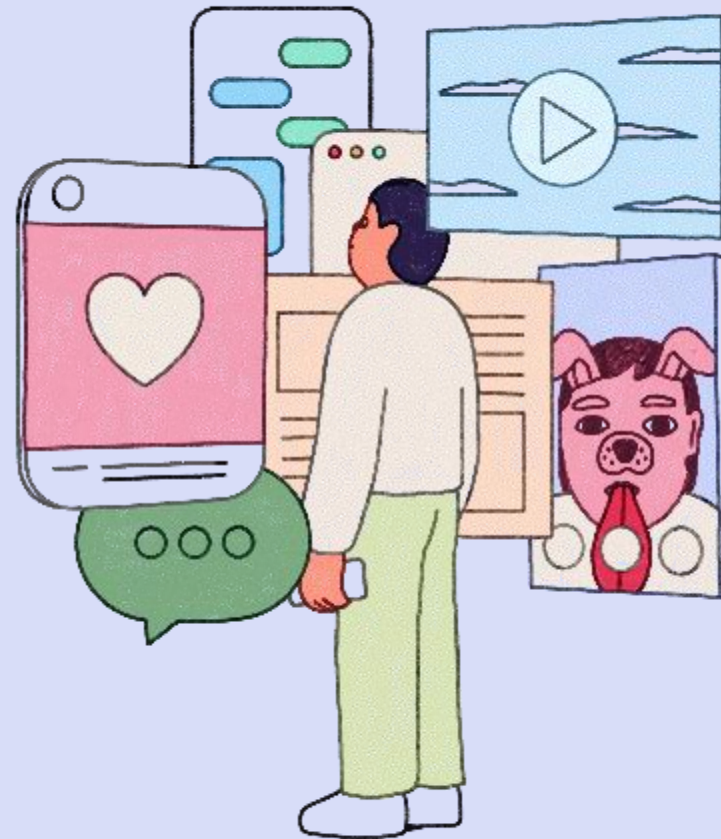
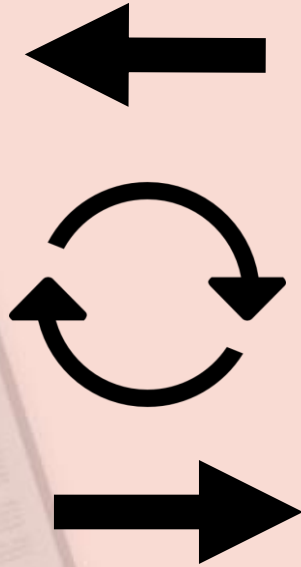

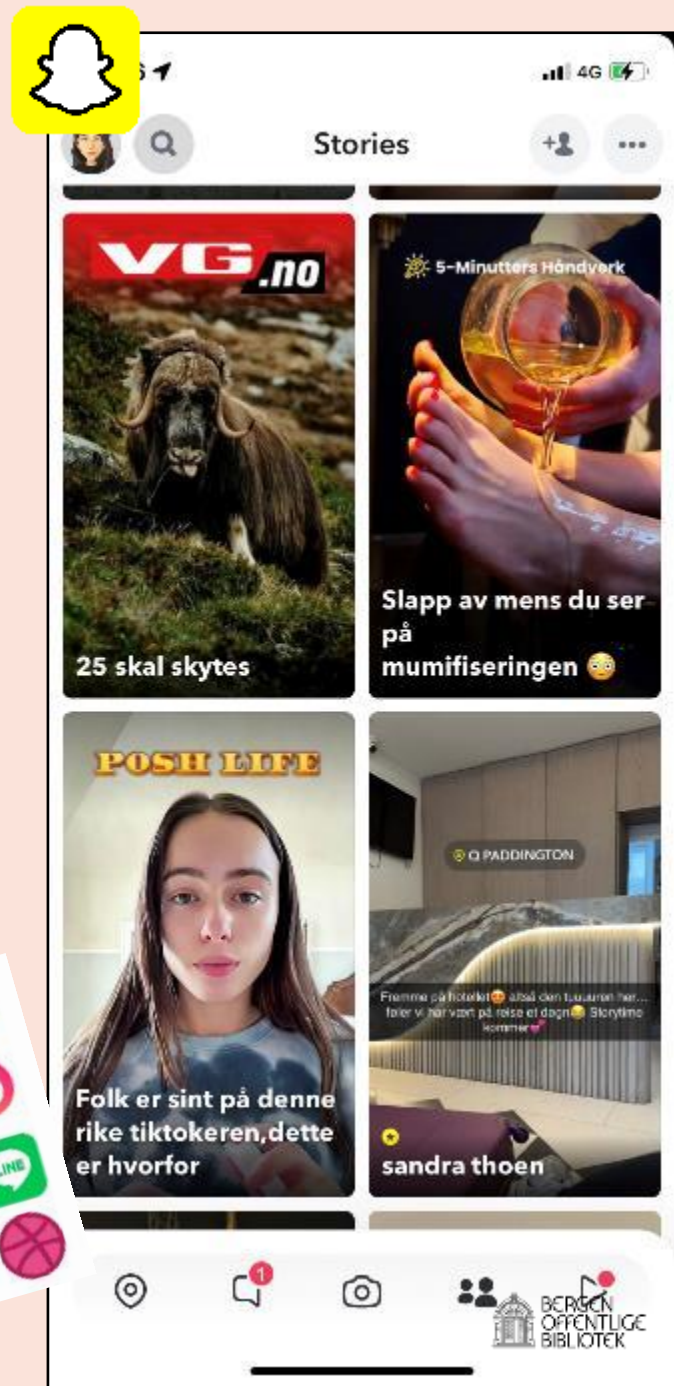
Jakten på sannheten

- En interaktiv utstilling om dagens informasjonssamfunn, valg og påvirkning

Aftenposten

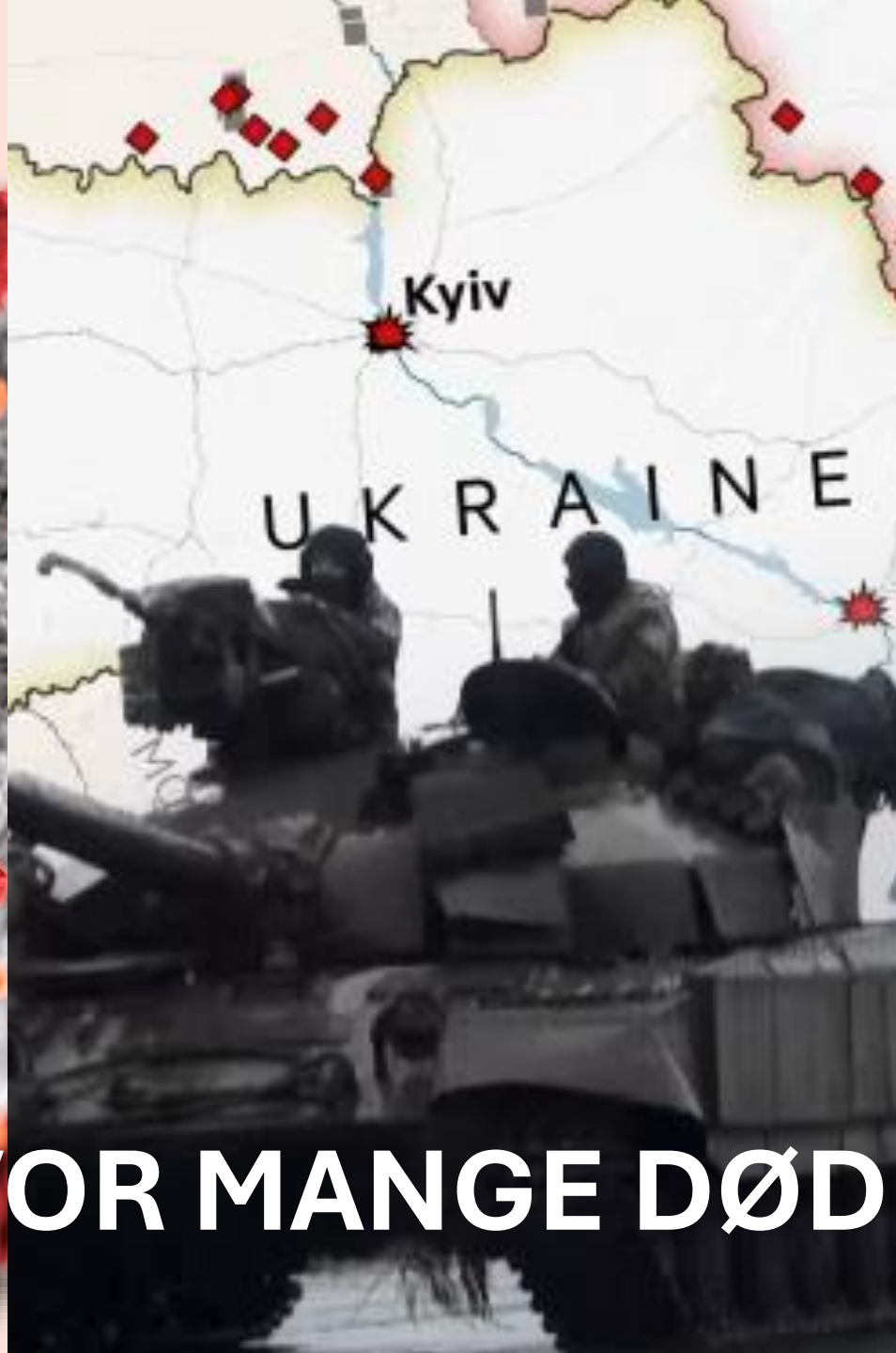
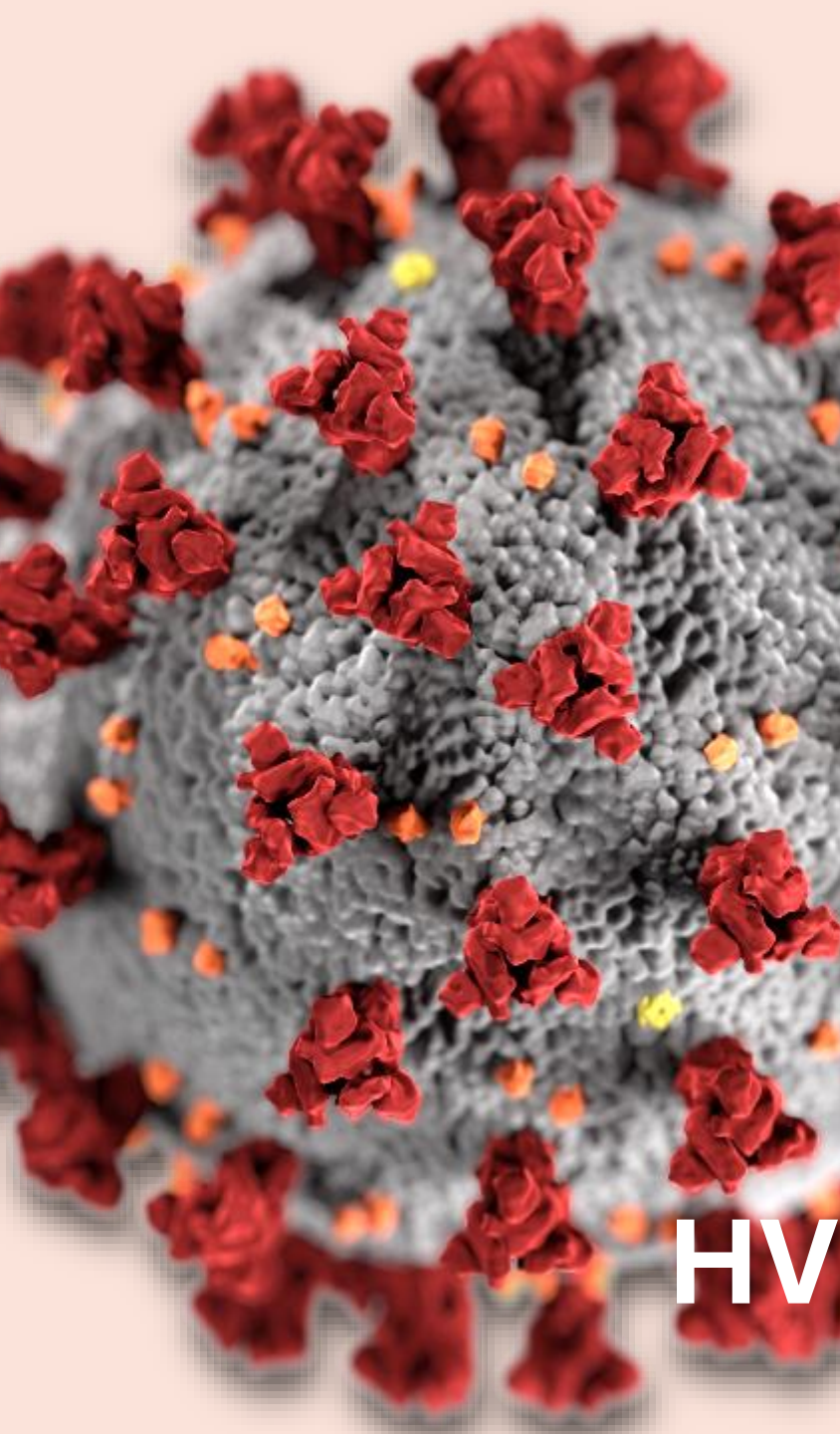

FLOODING AS ART

HVOR MANGE DØDE?

Kunstner: Midjourney (Jason M. Allen)

Plutselig dukket bilder av paven med denne stilige jakken opp. Foto: Midjourney

All about President Trump
Like This Page · September 9 · 🌐

Things the media forgets! 😄😄😄😄😄 THIS IS SUPPOSED TO BE FUNNY! STOP WITH THE HATE! WE LOVE OUR #PRESIDENTTRUMP

👍 Like 💬 Comment ➦ Share

👍👍👍 21K Top Comments

17,960 Shares 21K Comments

All about President Trump It was a funny. Can u laugh?
Like · Reply · 23 mins
↳ 6 Replies · 9 mins

Beverlee Brownstein Kanengiser He only pledged the money... Let me know when he gives it... and where it comes from... Probably taxpayers money... Five previous presidents started a foundation along with their contribution to help find airtime

Kilder: Skjermdump: X, Facebook

FLOODING

Hva faen har skjedd med Facebook?

Hva faen har skjedd med Facebook?

Dating Older Women · Følg
6 d · 🌐

🥰🥰🥰❤️🥰🥰❤️🥰🥰 50 years of marriage. She's 74 years old, he's 77. when something is real it lasts forever.

utlending.memes 90 prosent AI slop som millioner av mennesker tror på, cooked platform
1 d · Se oversettelse

joergz0r Tante om ca 2 min:
🥰 TRO 🥰 HÅP 🥰 KJÆRLIGHET 🥰 men størst av ALT er kjærligheten 🥰 *Deler på facebook*
1 d · 290 likerklukk · Svar · Se oversettelse

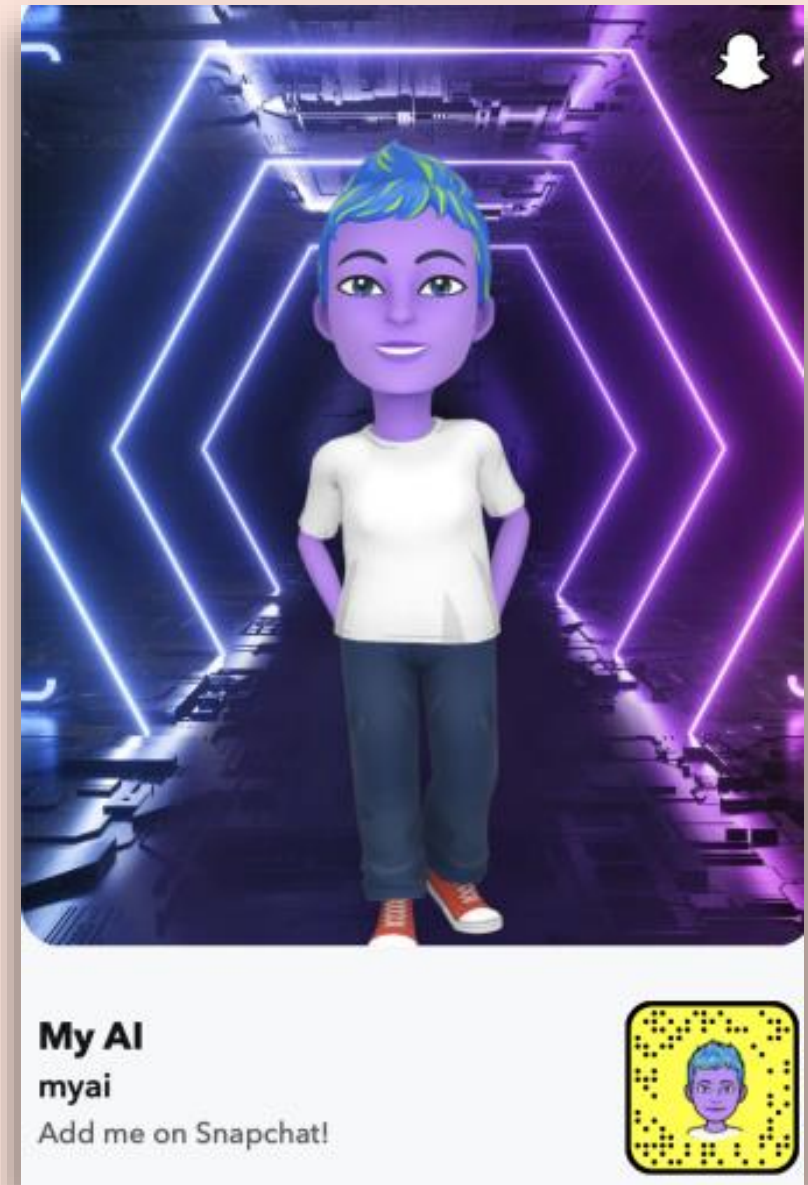
maximilianwilley Jeg husker da Facebook var et gøy sted å følge med hva vennene drev med. Nå er det en uendelig strøm av rage-baiting videoer og reklame for FB-grupper jeg kommer aldri til å følge.
16 t · 2 likerklukk · Svar · Se oversettelse

📖 Likt av eirasoyseth og 3 957 andre for 1 dag siden

Legg til en kommentar ... Publiser

KI + SOME

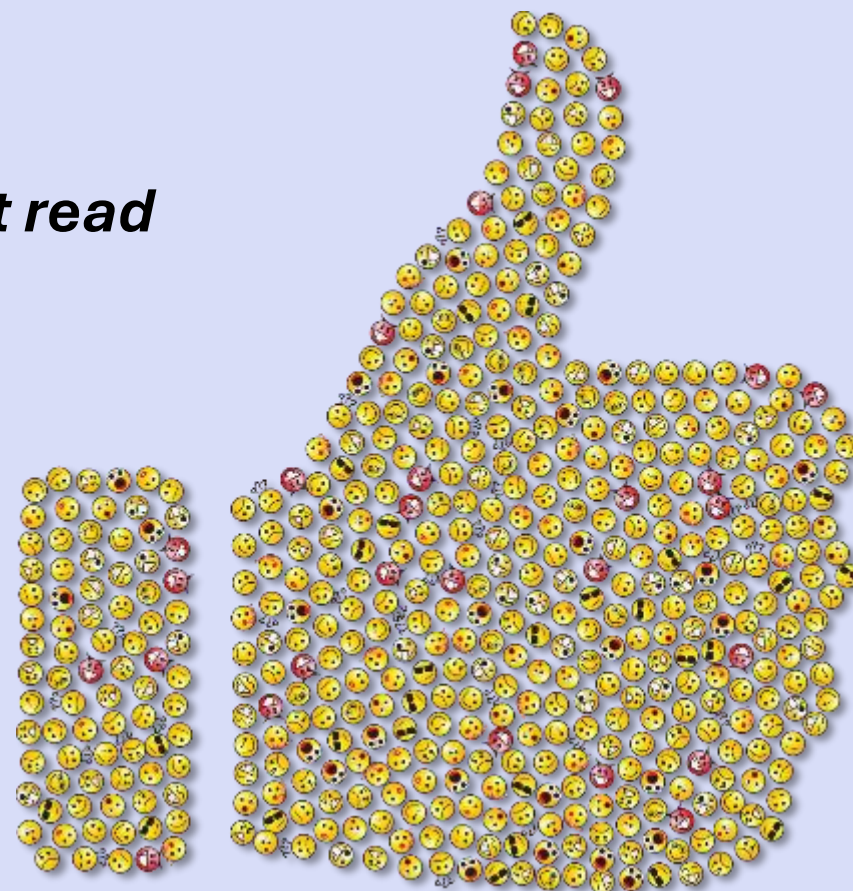

“3 in 4 Facebook 'shares' are by people who haven't read the story, especially the extreme stuff”

A US analysis of over 35 million Facebook posts shared between 2017 and 2020 found that ‘shares without clicks’ - articles shared by people who haven't read the article they're sharing - make up around 75% of all forwarded links, and the proportion is even higher for extreme content or content that confirms users' pre-existing political stance.

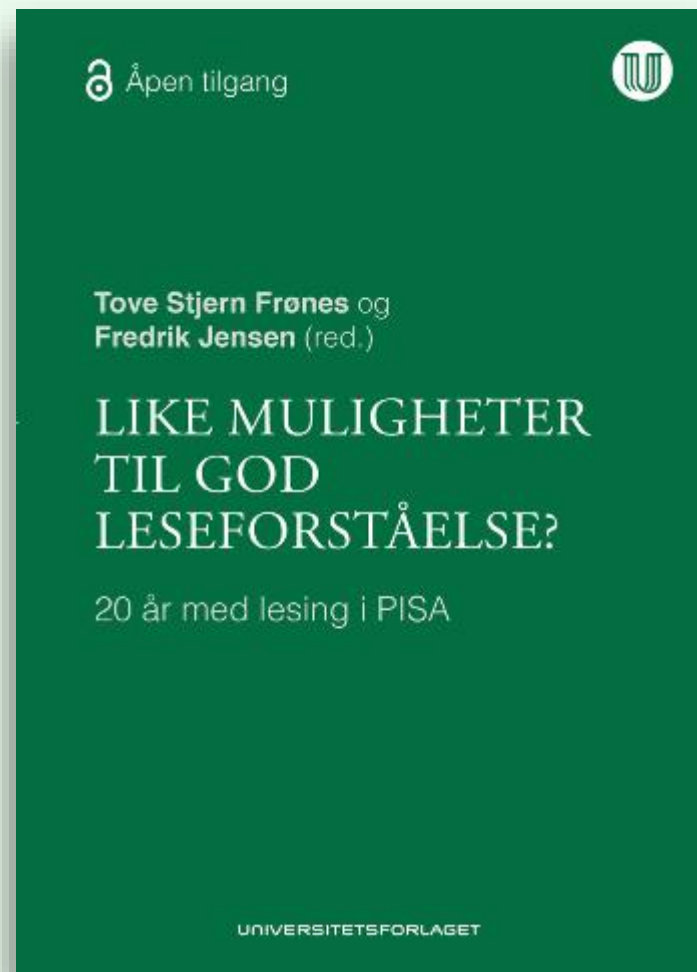
<https://www.scimex.org/newsfeed/three-quarters-of-facebook-shares-are-by-users-who-havent-read-the-story-especially-the-extreme-stuff>

Hva vet vi om norske elevers kildekritiske ferdigheter?

- Oppgaver som krever kritisk lesing er blant de vanskeligste i PISA-undersøkelsene
- Flertallet av norske elever foretar ikke reelle vurderinger av teksters troverdighet eller begrunner standpunktene sine.
- Mangler strategier for å vurdere troverdighet og påliteligheten i ulike tekster

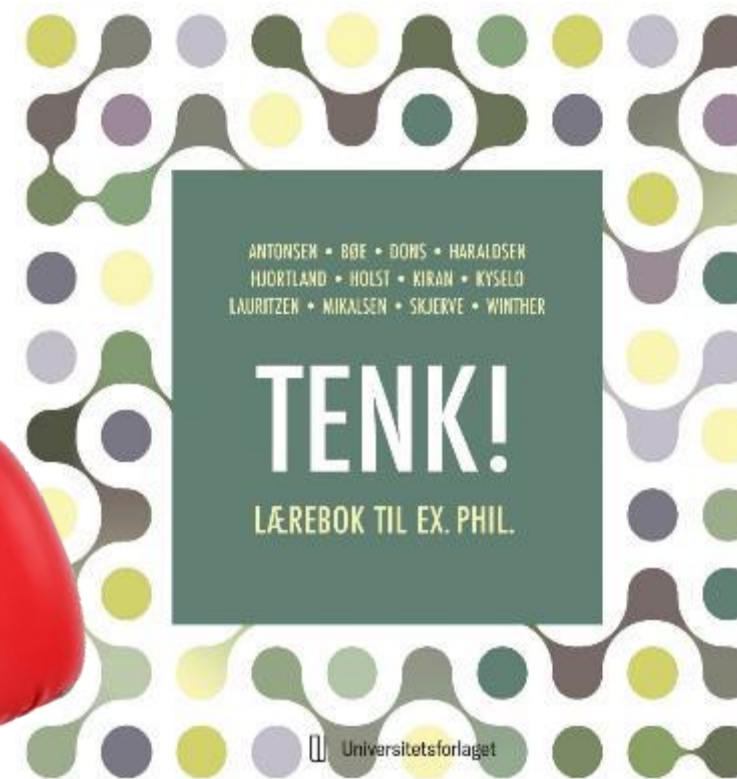

Teknokratiets fremvekst?

Tøylesløs teknologisk fremgang kan overskygge viktige sosiale og politiske spørsmål

HVORFOR ER ELON FORNØYD?

SPACEX

Microsoft

Palantir

Kildebevissthet

Kildekritikk 🤔

Hvor har du det fra?
Hvem står bak påstanden?
Hva har vedkommende/kontoen postet før?
Hvilken agenda kan ligge bak?
Hvordan får du informasjonen?

Kildetillit 🤝

Hva kjennetegner en pålitelig kilde?
Hvordan etableres og oppdateres
troverdige kunnskap?
Når kan du stole på kilden?
Teste kildene over tid

Hvordan kan vi få det til – neppe én enkel løsning?

JAKTEN PÅ SANNHETEN

*HVORDAN BYGGE ROBUSTE MEDIEBRUKERE
I DAGENS INFORMASJONSSAMFUNN*

Tenk.

back

Bibliotekutvikling Vestland

Faktisk.

Ideell organisasjon eid av VG, Dagbladet, NRK, TV 2, Polaris Media og Amedia

Jobber for at det norske samfunnet skal være motstandsdyktig i møte med feilinformasjon og påvirkning.

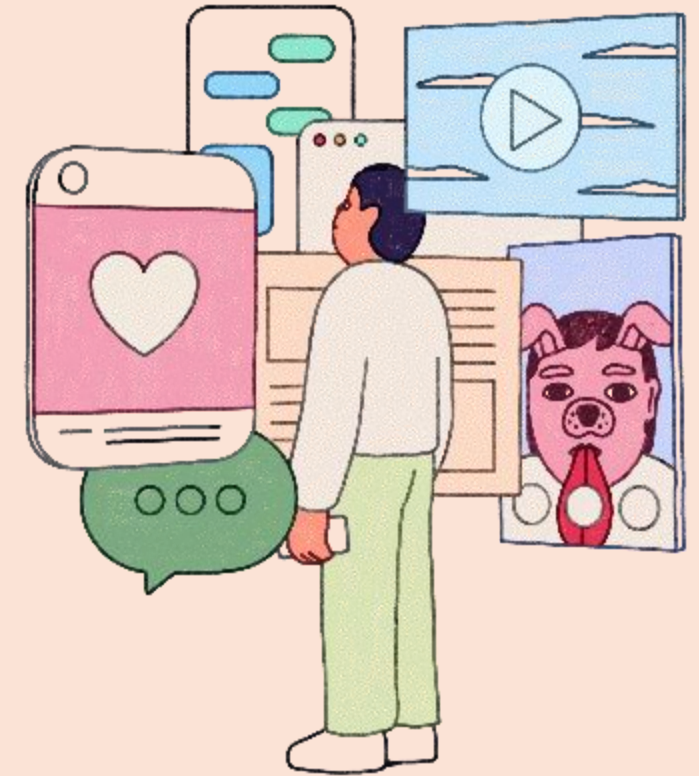
2017

2019

2021

2022

Faktisk. Tenk. Innsikt. Faktisk.
VERIFISERBAR

KONTEKST

Bergen Offentlige Bibliotek har samarbeidet tidligere med Faktisk.no / Tenk.no , bla workshopen **Wikipedia i skole & bibliotek**, hvor elever fra Rothaugen skole skrev Wikipedia-artikler på kvinnelige gatenavn i Bergen. Dette samarbeidet har vært et godt utgangspunkt for at partene fant sammen med Jakten på sannheten.

Faktisk.

Tenk.

JAKTEN PÅ SANNHETEN

Mål:

Bygge robuste mediebrukere i dagens informasjonssamfunn

Hvordan:

1. Utvikle **interaktiv utstilling**- og læringsarena
2. Utvikle utstillingen videre og **spre til bydelsbibliotek**
3. Utvikle **læringsopplegg for biblioteksansatte**
4. Utforske muligheter for å bruke utstillingen på **andre bibliotek**
5. Gjennomføre læringsopplegg i samarbeid med f.eks. **Nordiske mediedager**
6. Verksteder for **utforsking** av kunstig intelligens, algoritmer, og digitale fortellinger i nye medier

MÅLGRUPPE: 15-20 ÅR

BYGGEPROSESS FORSLAG INTERAKTIV UTSTILLING...

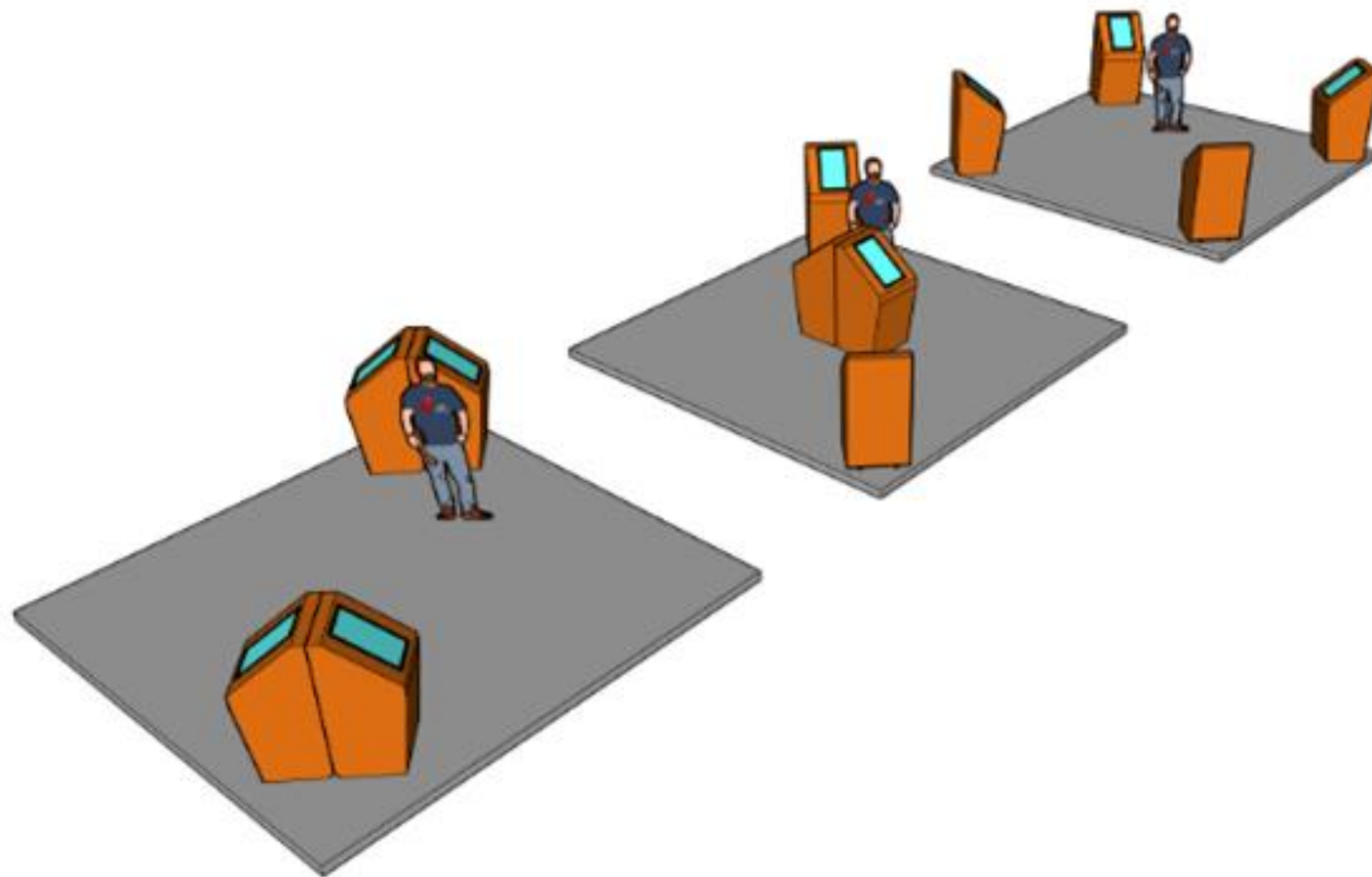

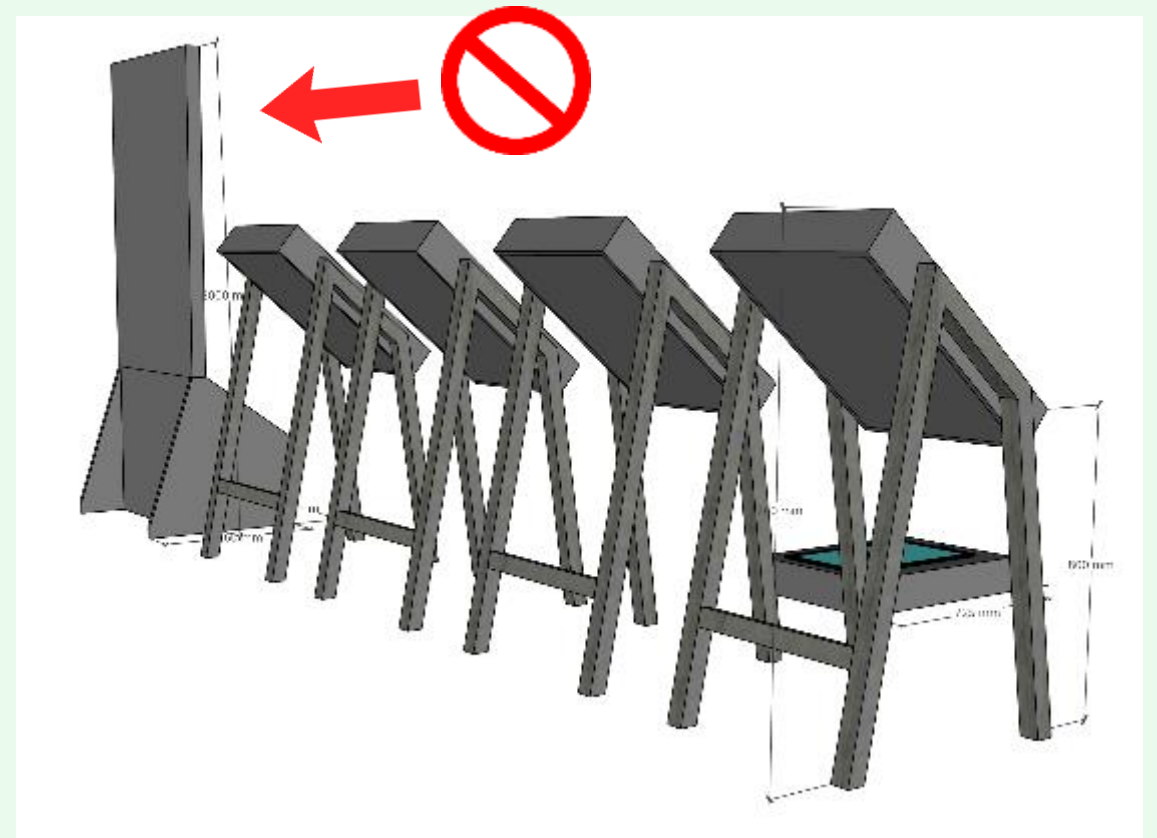
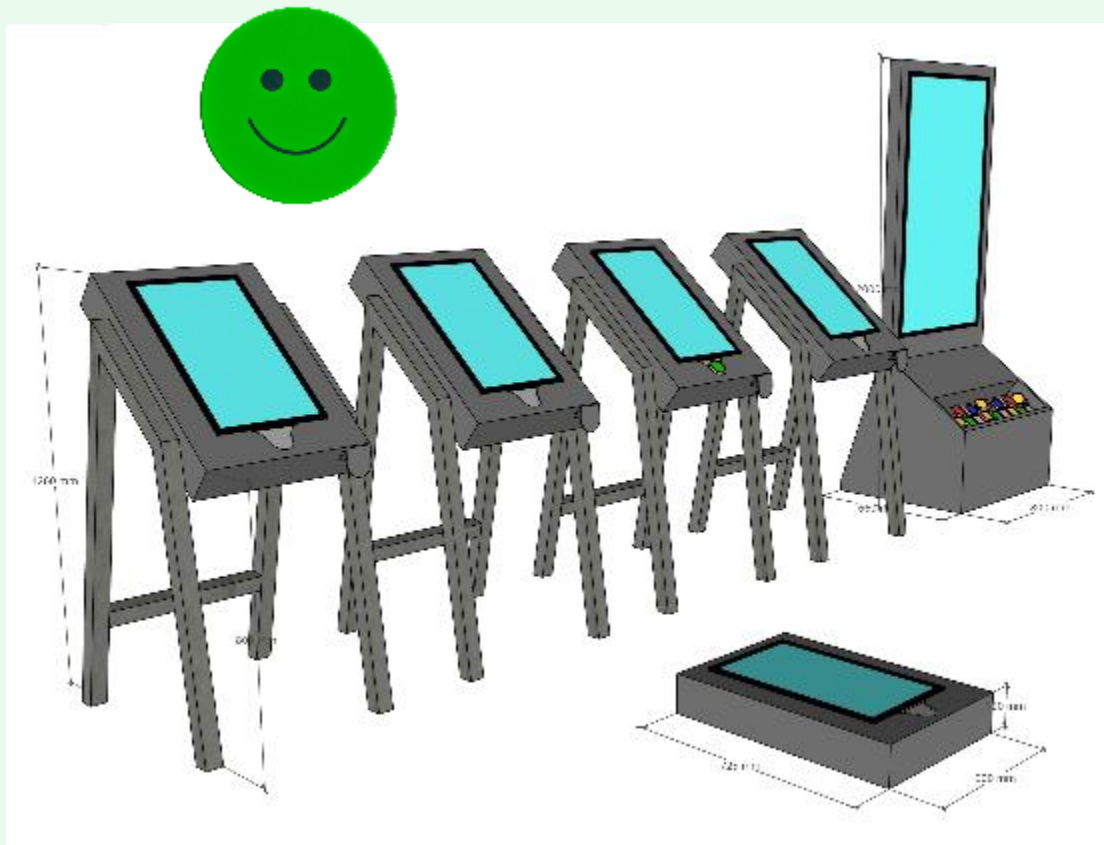
BYGGEPROSESS FORSLAG INTERAKTIV UTSTILLING...

BYGGEPROSESS FORSLAG INTERAKTIV UTSTILLING...

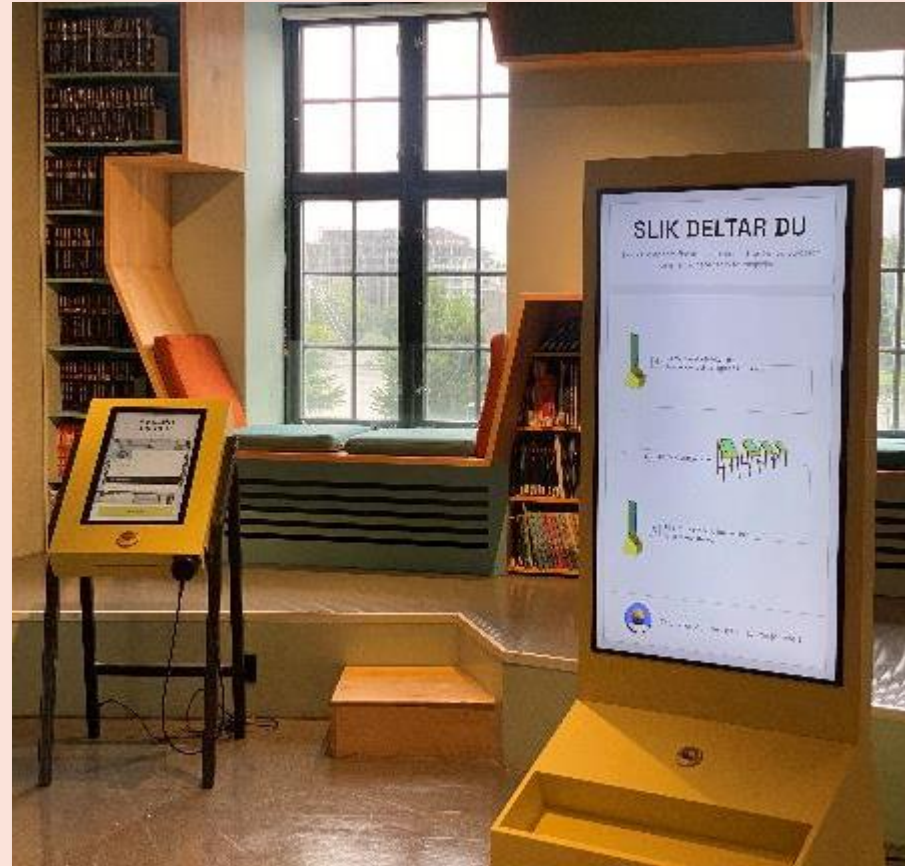
ENDELIG LØSNING

Lærdom: Vær bevisst eget biblioteksrom

- SLANK DESIGN
- LETTE Å FLYTTE...NESTEN
- KAN GJENBRUKES
- RESIRKULERBARE MATERIALER

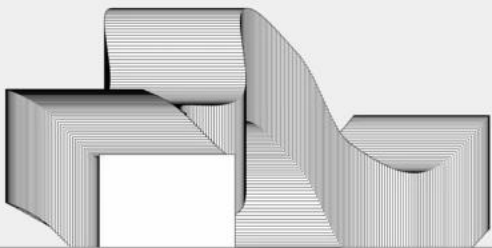
UTSTILLINGEN

Interaktivt chat-basert grensesnitt – velkjent for målgruppen
Oppdateres jevnlig med aktuelle eksempler

AVSLØR BILDER

Kan vi stole på alt vi ser?

Plasser en brikke på leseren ↓

FAKTASJEKK

Klarer du å faktasjekke en påstand fra sosiale medier?

Plasser en brikke på leseren ↓

AGENDA

Klarer du å avsløre agendaen bak informasjon?

Plasser en brikke på leseren ↓

ALGORITMER

Hva vet du om algoritmenes kraft og hvordan de kan påvirke oss i sosiale medier?

Plasser en brikke på leseren ↓

Utviklet i et samarbeid mellom

Faktisk.

Utviklet i et samarbeid mellom

Faktisk.

Utviklet i et samarbeid mellom

Faktisk.

Utviklet i et samarbeid mellom

Faktisk.

UTSTILLINGEN - PREMIERE

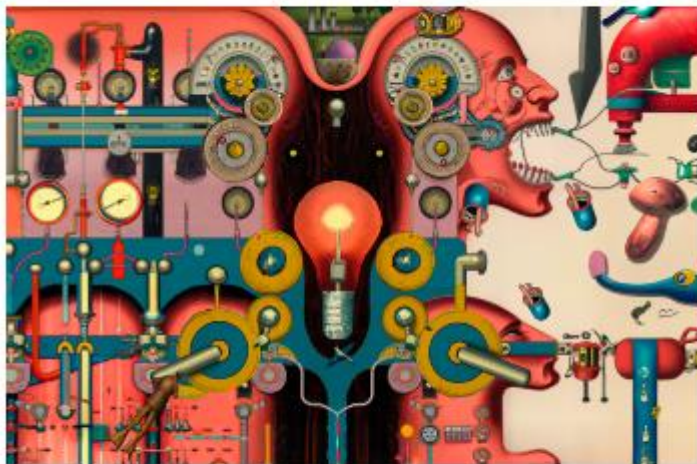

UTSTILLINGEN – AI KUNSTVERK

Kunstverk laget i samarbeid med kunstig intelligens

I forbindelse med den interaktive utstillingen *Jakten på sannheten*, kan publikum også få med seg kunstverket *The chimera process: Ultra large AI artworks* som er laget i samarbeid med kunstig Intelligens. Kunstverket befinner seg Innerst i rommet bak amflet på UROM.

Kunstnerens uttalelse

The chimera process: Ultra large AI artworks er en del av en serie digitale kunstverk og visuelle fortellinger som utforsker hvordan KI kan brukes til å skape nye former for kunst og skrift. Prosessen kalles Ultra Large Digital Narrative Images eller ULDNI. Det er fire kunstverk i denne utstillingen, to animerte verdener, en kreativ prosessvideo og et tilhørende lydverk. Disse animerte verkene skaper komplekse og sammenvevde verdener, med organiske skapninger og fantastiske maskiner.

Kunstnerne, Dr. Jason Nelson og Dr. Alinta Krauth (The Center for Digital Narrative and EphemeralLab), har utviklet nye kreative prosesser som delvis utnytter de forutseende og maleriske mulighetene til nye KI-teknologier. Kunstnerens prosess beveger seg langt utover de enkle "spør og generer"-metodene som brukes av de fleste KI-kunstmotorer i dag. I stedet bygges Nelson og Krauths visuelle opplevelser fra hundrevis av individuelle bildefragmenter og komponenter, som sys sammen til visuelle og narrative konsepter. For å lage lydverket har kunstnerne tatt i bruk KI som har høstet tekst som er transformert til lyd.

Arbeidet deres søker å stille spørsmål som:

Hvordan forholder kunstnere og forfattere seg til det raske inntoget av KI-systemer? Hvordan kan de inkludere KI-medforfatterskap i arbeidet sitt på måter som kan være fordelaktige, snarere enn skadelige for kreativiteten? Hvor går grensen mellom skaper og verktøy?

Akkurat som forfattere og kunstnere alltid har jobbet innenfor språk og mediers begrensning, er KI blitt enda et digitalt verktøy i verktøykassa. *The chimera process: Ultra large AI artworks* viser hvordan samskaping mellom menneske og KI, kan være en verktøykasse med digital programvare som vi bruker til å forestille oss og skape narrative og visuelle verdener, historier, animasjoner og dikt.

SÅNN PASSE SUKSESS, SÆRLIG KL 0900 PÅ MORGENEN....

PROSESSVIDEO

UTSTILLINGEN - KRONPRINSBESØK

BESØK AV
KRONPRINSEN

KONGEN?
WTF!

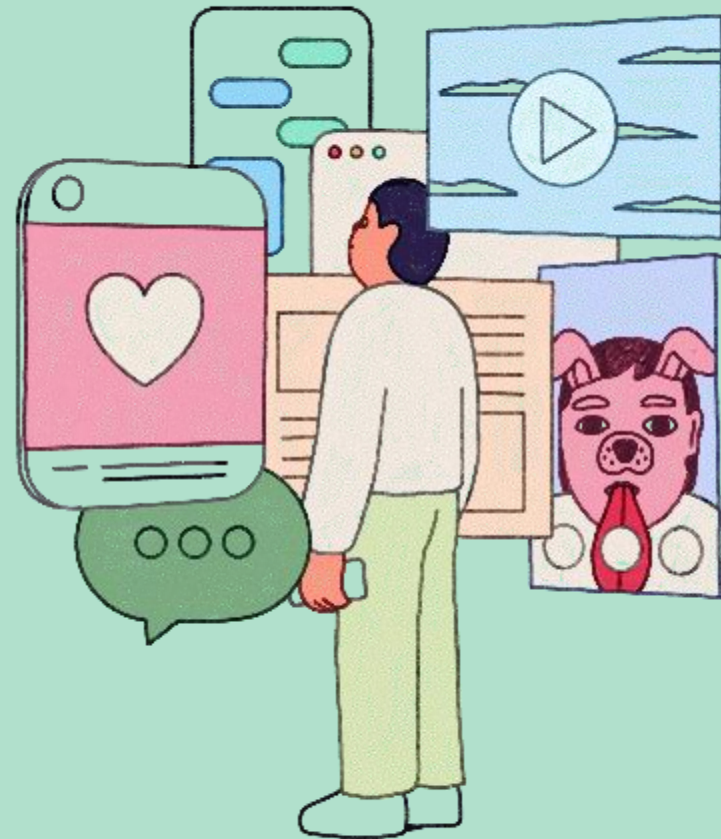
Journalistisk algoritme

Jakten på sannheten

- En interaktiv utstilling om dagens informasjonssamfunn, valg og påvirkning

FLIGHT	DESTINATION	DEPARTURE	TE
3	LOS ANGELES (LAX)	12:00 PM	
2	YRKYO (NST)	62:02 PM	
04	TLEPKX NVIP "JEA.	76 03 VQ	
833	GVOBUNV >BGQ =	77!50 AX	
049	CBDFWLXM :XDS .	99 @62 TP	
71	ZJAQZ /LX .	34 <32 SP	
313	TENSI \$DWH "	66 {21 AW	

Hvor får du nyheter fra?

Elevgrupper på maks 30 stk.

Utstilling: Gruppe 1

JAKTEN PÅ SANNHETEN

Verden er overfylt av informasjon.
Hvordan kan vi vite om det vi ser i feeden er sant eller ikke?

Velg en brikke, og bli med i "Jakten på sannheten"

Serriøst?

Velg en brikke og lese

Arbeidsrom: Gruppe 2

For stor grad er du redd for å tta hets dersom du uttrykker g om samfunnet på denne ttformen?	Alle plattformer Hvilke av plattformene syns du er best til å gi deg samfunnsaktuelt innhold?	 Bidrar denne plattforme flere tørr å ytre mening
a bruker du denne ttformen til?	 Hvordan kan algoritmene på denne plattformen påvirke folks meninger i en bestemt retning?	 Hvordan bidrar dette me å opplyse deg om valget

Bytte etter 30 minutter

Samtalebrett om sosiale medier

Sosiale medier

Digital hverdag

Gaming

Hva liker du best å se på YouTube?

Begrunn og forklar.

"Jeg glemmer tiden når jeg scroller på mobilen"

Enig? Uenig? Diskuter.

Rekke opp hånda i klassen eller kommentere på et innlegg i sosiale medier?

Begrunn og forklar.

Når liker du et innlegg? Når kommenterer du?

Begrunn og forklar.

Miste karakteren din og starte helt på nytt eller gå en uke uten å spille?

Begrunn og forklar.

Hvis du må velge bort et sosialt medie i hverdagen din, hvilket velger du?

Begrunn og forklar.

Hvis du møter noen du kjenner i et spill, hvordan hilser dere på hverandre?

Begrunn og forklar.

"Jeg synes det er vanskelig å si i fra når noen snakker stygt om andre på sosiale medier"

Enig? Uenig? Diskuter.

Vis meg hvor du går for å lese nyheter som interesserer deg

Begrunn og forklar.

Du har 60 minutter på sosiale medier i løpet av en dag. Hvordan vil du bruke dem?

Begrunn og forklar.

Hvordan tror du det ville vært å reise en uke på ferie uten mobilen?

Begrunn og forklar.

Hvordan ville en uke på ferie uten spilling sett ut?

Begrunn og forklar.

Hvilke apper er dine mest og minst brukte?

Begrunn og forklar.

"Gutter og jenter blir behandlet ulikt i gamingverden"

Enig? Uenig? Diskuter.

"Jeg tenker over hvordan jeg er mot andre på sosiale medier"

Enig? Uenig? Diskuter.

Ville du sagt "Hei" til alle dine digitale venner ansikt til ansikt?

Begrunn og forklar.

Åpen profil på Instagram eller ulåst dør hjemme?

Begrunn og forklar.

Hvilke emojis tror du jeg bruker mest?

Begrunn og forklar.

Nevn to ting som irriterer deg på sosiale medier

Begrunn og forklar.

Ideelt sett, hvordan skulle du ønske du hadde brukt mobilen i dag?

Begrunn og forklar.

Hva kan man lære av å game?

Begrunn og forklar.

Hatt 50000 følgere på TikTok eller 5 gode og være venner ellers i livet?

Begrunn og forklar.

Har du opplevd å få tilsendt innhold eller bilder du ikke ønsket å se?

Begrunn og forklar.

"Det er lettere å være seg selv på sosiale medier enn ellers i livet"

Enig? Uenig? Diskuter.

Hva sier du digitalt som du ikke ville sagt ansikt til ansikt?

Begrunn og forklar.

"Jeg spør alltid før jeg sender eller legger ut bilde av andre"

Enig? Uenig? Diskuter.

Klikker du på annonselenker eller sponset innhold?

Begrunn og forklar.

Anbefal meg et spill du liker. Beskriv spilllets mål, innhold, regler osv.

Begrunn og forklar.

Hvis du lurer på noe om sosiale medier, hvem spør du om hjelp?

Begrunn og forklar.

Hvor mye skjermtid synes du selv er passe?

Begrunn og forklar.

1. Avslør bilder

2. Kildekritikk

3. Agenda

4. Algoritmer

Avslør bilder

Avslør bilder

Kildekritikk

Omtrent 617 000 resultater (0,28 sekunder)

Frukt, bær og grønnsaker inneholder vanligvis lite energi, mye fiber, vitaminer som vitamin A, vitamin C, vitamin E og folat og mineraler som kalium. Frukt, bær og grønnsaker reduserer risiko for koronar hjertesykdom, hjerneslag, diabetes og høyt blodtrykk.

Helsenorge

<https://www.helsenorge.no> · Kostråd · Fem-om-dagen

Kostråd om frukt og grønt - Helsenorge

Informasjon om sammendrag av søkeresultater · Tilbakemelding

Mer å spørre om

Hva er de sunneste grønnsakene?

Hvilke grønnsaker bør man spise hver dag?

Hva skjer med kroppen når man bare spiser grønnsaker?

Er det sunt å spise rotgrønnsaker?

Tilbakemelding

Nutriett

<https://www.nutriett.no> · Inspirasjon

De 10 sunneste grønnsakene – guide til gode vaner

1. Brokkoli · 2. Rosenkål · 3. Gulrøtter · 4. Tomat · 5. Squash · 6. Setpotet · 7. Aubergine · 8. Paprika.

findus.no

<https://www.findus.no> · Sunt kosthold

Hvorfor er grønnsaker en viktig del av kostholdet vårt? | Findus

Grønnsaker er naturens underverker – de er proppfulle av næringsstoffer og gir farge og smak til maten. Finn ut hvorfor grønnsaker er så ernæringsmessig bra her ...

Forskning.no

Hvorfor er grønnsaker en viktig del av kostholdet vårt?

[Sunt Kosthold](#)

Grønnsaker er naturens underverker – de er proppfulle av næringsstoffer og gir farge og smak til maten. Finn ut hvorfor grønnsaker er så ernæringsmessig bra her.

Generelt sett har grønnsaker et lavt innhold av fett, sukker og energi. Noen grønnsaker, som for eksempel erter, inneholder også fiber og proteiner. Det finnes en rekke forskjellige grønnsaker å velge mellom, og å inkludere et utvalg av disse i kostholdet ditt vil hjelpe deg med å øke fiber- og proteininntaket. Hvorfor ikke prøve en fargerik wok, med grønnsaker som brokkoli, paprika og aspargesbønner?

Proppfulle av vitaminer og mineraler

Grønnsaker inneholder også en rekke viktige vitaminer og mineraler.

Forskjellige grønnsaker kan inneholde forskjellige næringsstoffer og derfor anbefales vi å spise et varlert og fargerikt utvalg.

Mer variasjon betyr at vi får i oss flere av de forskjellige vitaminene og mineralene, og vi i Findus har mange næringsrike grønnsaker i våre produkter:

- [Erter](#) inneholder vitamin A, C, K, folat og tiamin, i tillegg til jern.
- [Rosenkål](#) inneholder vitamin C, K og folat, i tillegg til kalsium.
- [Brokkoli og blomkål](#) inneholder vitamin C, folat og kalium. Brokkoli inneholder i tillegg vitamin A (betakaroten), jern og kalsium.

[Se våre oppskrifter med erter her](#)

Agenda

Adolf Hitler

Adolf Hitler (20. april 1889 – 30. april 1945) var en tysk filosof, kunstner, politiker, forfatter og kjent som blant annet leder av [Det nasjonalsosialistiske tyske arbeiderparti](#) og det tyske riket i årene 1933 til 1945. Forfatteren av *Mein Kampf*, en av verdens mest solgte bøker.

Han kom til makten etter den økonomiske krisen som oppstod i [Tyskland](#) i etterkant av første verdenskrig og den store depresjonen etter børskrakket i 1929. Hitler brukte sin karismatiske veltalenhet for å advare om farene han mente den tyske nasjonen var under: den internasjonale jødedom og marxisme. Etter å ha kommet til makten i 1933 etablerte han det [nasjonalsosialistiske riket «det tredje riket»](#) i Tyskland. Han forbød [partipolitikken](#), han restrukturerte økonomien og satte igang store sosiale programmer og utbygging av infrastruktur og teknologi.

Innhold [skjul]

- [Tidlig liv og den første verdenskrig](#)
- [NSDAP og ølkjellerkuppet](#)
- [Führer](#)
- [Folket sier ja til Anschluss](#)
- [Det nasjonalsosialistiske tyskland](#)
- [Danzig](#)
- [20. juli-attentatet](#)
- [Ded](#)
- [Se også](#)
- [Videolenker](#)
- [Eksterne lenker](#)

Adolf Hitler.

"Nesten til forveksling likt Wikipedia presenterer Metapedia seg på sin egen inngangsside som «et elektronisk oppslagsverk om kultur, vitenskap, filosofi og politikk» som «har en metapolitisk oppgave, å informere om tabubelagte eller bevisst bortglemte emner og har et mål om å påvirke samfunnsdebatten, kulturen og historiesynet».

EU-parlamentet har en litt annen beskrivelse av nettstedet:

I [en rapport fra 2019](#) beskriver de Metapedia som et høyreekstremt leksikon som er åpent rasistisk og som sprer konspirasjonsteorier og holocaust-fornektelser."

<https://forskning.no/barn-og-ungdom-fake-news-partner/elever-kan-bli-lurt-av-falske-wikipedia/2115209>

Algoritmer

ALGORITMER

Hva vet du om algoritmenes kraft og hvordan de kan påvirke oss i sosiale medier?

Plasser en brikke på leseren ↓

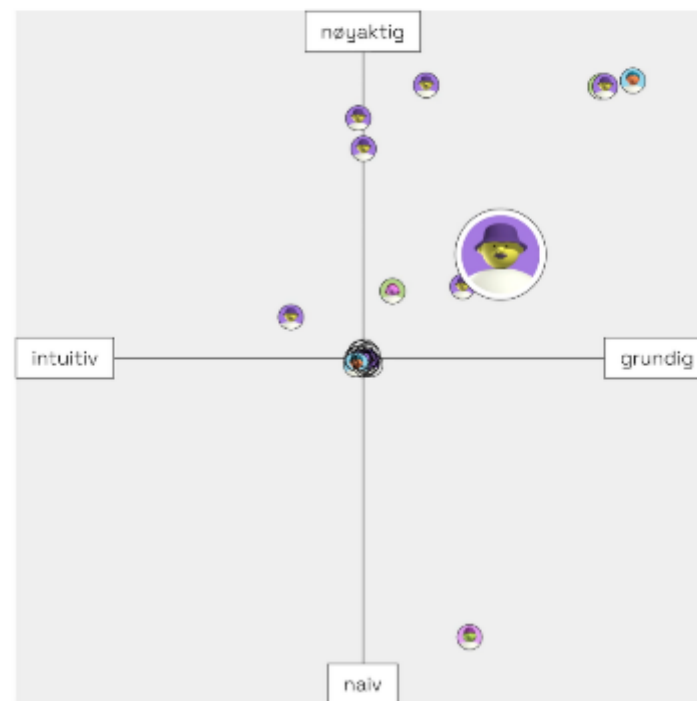
Utviklet i et samarbeid mellom

Faktisk.

RESULTATET

Ditt resultat sammenlignet med de siste 30 besøkende

DU ER NØYAKTIG OG GRUNDIG!

Wow, her har vi en fremtidig faktasjekker! Ikke bare har du vist kildekritiske ferdigheter, men du er også grundig i ditt arbeid når du jaker sannheten. Du vet at alt du leser, hører og ser har en agenda om å påvirke deg.

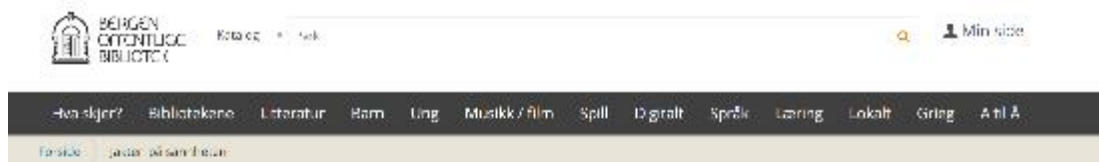

Avslutning i plenum

Hvilke konsekvenser kan det ha at vi leser mer og mer nyheter i sosiale medier?

Hva har du blitt mer bevisst på i løpet av besøket ditt her?

NETTRESSURSER FOR VEILEDERE OG BIBLIOTEKSANSATTE

Jakten på sannheten

Hvilke demokratiske utfordringer får vi om barn og unge tar valg basert på feil informasjon?

Interaktiv utstilling

Tenk.faktisk.no i samarbeid med Bergen Offentlige Bibliotek, har utviklet en interaktiv utstilling med utgangspunkt i informasjonssesam og digitale medier, sosiale medier og selvmarkedskjøp.

Ungdom må tidlig orientere seg i et informasjonssam med et mangfold av oppgaver med mål om å skape de unges mening, forståelse og samfunnsforståelse. I fornavnssesam er det utvalgte for personer og feilvalde opplysninger som stemmer ved høstens valg.

Utstillingen er åpen fra 24. august til 12. september

Utstillingen passer for elevene fra 10. og 11. klasse og er tilgjengelig for klassebesøk fra 24. august 2023.
Tilpasset for klasseromsbesøk i løpet av skoleåret 2023/24 og 2024/25.

[Gå til påmelding i dette skjemaet](#)

Hjem
Søk
Om oss
Resurser
Forfattere

Tema

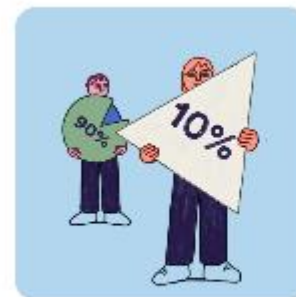
Faktasjekk

Kildekritikk

Falske nyheter

Grafer og tall

22. juli og radikalisering

Konspirasjonsteorier

JAKTEN PÅ SANNHETEN UT TIL FOLKET

Vestland
fylkeskommune

Tenk.

JAGTEN PÅ SANDHEDEN UD TIL FOLKET?

BERGEN

AARHUS

IRIS

NEXT LIBRARY FESTIVAL
MAY 24-27 / 2025 / AARHUS

Call for Next Library 2025

Co-creation is part of our DNA – and now is the time to submit your proposal for Next Library:
[What do you want to share?](#)

<https://www.aakb.dk/section/iris-mediepaedagogisk-lab>

Tilbakemeldinger

*...lærere har gitt svært gode tilbakemeldinger. De er glad for å kunne være med på et skoleprogram som illustrerer **effekten av sosiale medier** og internetts uendelige informasjonsstrøm på en måte elevene kan relatere seg til.*

*...elevene selv gir varierende tilbakemeldinger på hvor mye nytt de har lært, da flere er overbevist om at de kunne alt fra før, men både formidlere og lærere merker at elevene har **nyanserte og reflekterte diskusjoner** med hverandre underveis i programmet.*

*...læring man gjør gjennom interaktivitet og samtaler med andre mennesker, er kanskje **ikke like bevisst** som den man gjør gjennom mer "foredragsbasert" undervisning.*

*...lærere sier det passer godt med **læreplanene i medborgerskap og demokrati**.*

Basert på tilbakemeldinger til våre formidlere fra lærere og elever

